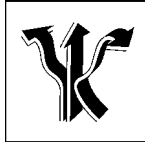

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“РЕЛІГІЄЗНАВСТВО”
(для бакалаврів)**

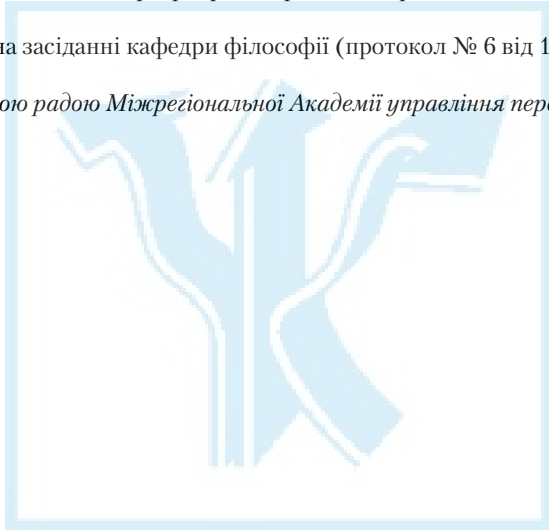
МАУП

Київ 2007

Підготовлено доцентом кафедри філософії *О. А. Чирковою*

Затверджено на засіданні кафедри філософії (протокол № 6 від 15.02.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Чиркова О. А. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Релігієзнавство” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2007. — 44 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, зміст самостійної роботи з дисципліни “Релігієзнавство”, вказівки до написання рефератів, орієнтовну тематику рефератів, тести, підсумковий контроль знань, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Становлення нової держави, а саме цей процес триває зараз в Україні, майже завжди супроводжується кризовими явищами, які охоплюють усі сфери людського буття, включно і духовне життя. Українська нація перебуває і свідомо, і підсвідомо в пошуках духовних орієнтирів. Це обумовлює особливий інтерес до проблеми відродження української культури, зокрема вимагає і відродження релігійного життя як духовного феномена, органічно пов'язаного з важливими історичними, духовними традиціями народу.

В Україні починають формуватися по-новому міжконфесійні взаємини. Це породжує безліч проблем, пов'язаних з нормалізацією релігійного життя, пошуками шляхів урегулювання міжцерковних відносин, подолання болочих міжконфесійних конфліктів. Вивчення курсу “Релігієзнавство” дозволяє студентам здобути необхідні систематизовані знання для осмислення релігії в контексті духовних і правових реалій сьогодення, дає можливість самостійно аналізувати релігійні процеси в сучасному суспільстві.

Самостійна робота — основний вид роботи студента у ВНЗ. Навчальний план регламентує для самостійної роботи студента не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача і забезпечується системою навчально-методичних засобів (підручником, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій викладача, практикумом тощо). Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість самоконтролю з боку студента. Студенту рекомендується наукова література і періодична преса.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці ВНЗ, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), у домашніх умовах. Рекомендується перевіряти засвоєння найважливіших і найскладніших питань у формі співбесіди з викладачем.

Самостійна робота студентів передбачає:

- 1) самостійне вивчення частини курсу шляхом конспектування лекцій, написання рефератів, повідомлень, виступів на семінарських заняттях;

- 2) роботу з підручником, науковою літературою, вивчення творів релігійного характеру, роботу з релігійними, історичними документами;
- 3) позааудиторну роботу (участь у пошукових і наукових дослідженнях, обговорення важливих наукових питань на студентських конференціях; участь в олімпіадах, конкурсах).

Самостійна робота студента контролюється так само, як і навчальний матеріал, який опрацьовувався під час навчальних занять.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни “РЕЛІГІЄЗНАВСТВО”

Тема 1. Релігія як предмет наукового аналізу

1. Що є предметом дослідження релігієзнавства?
2. Які Ви знаєте основні підходи пояснення релігії?
3. Що спільного і чим відрізняються позиції М. Вебера і Е. Дюркгейма у поясненні релігійних явищ?
4. Які детермінанти релігії?
5. Охарактеризуйте співвідношення раціональної й емоційно-вольової складової релігійної свідомості.
6. У чому полягає особливість релігійного культу?
7. Які, крім релігійного, культури Ви знаєте?
8. Які типи релігійних організацій існують у сучасному світі?
9. Основні соціальні функції релігії.
10. Яким чином релігія може сприяти змінам у суспільстві?
11. У чому полягає специфіка наукового підходу до пояснення релігійних явищ?
12. Що стверджують прихильники богословсько-теологічного підходу про генезу релігії?
13. Що Ви можете сказати про концепцію прамонотеїзму чи первинного монотеїзму?
14. Чому значна частина вчених вважає, що релігія існує відтоді, як з'явилася людина сучасного типу (*Homo sapiens*)?

Література [I – 2; 4; 5; 8; 13; 16; 17; 19–25; 27; 30–34;

II – 5; 10; 11; 22]

Тема 2. Родоплемінні вірування

1. Фетишизм як первинна форма релігії.
2. Спільне і відмінне між тотемізмом і табу.
3. Охарактеризуйте анімізм.
4. Що ви знаєте про магію?
5. Які є різновиди магії?

Література [I – 2; 4; 5; 7–11; 13; 14; 16; 17; 19–25; 29–34;
II – 3; 17; 21; 27; 36; 41; 45; 55; 59–61; 66; 68]

Тема 3. Народно-державні релігії

1. Які національні (етнічні) релігії Ви можете назвати?
2. Що Ви знаєте про релігію Стародавнього Єгипту?
3. Що Ви знаєте про релігію шумерів?
4. Охарактеризуйте основні періоди в історії індуїзму.
5. Індуїзм у сучасній Індії.
6. Релігії Стародавнього Китаю: культу Шан-ді та Неба, даосизм, конфуціанство.
7. У чому полягає спільність і відмінність релігій Стародавньої Греції і Риму?
8. Що ви знаєте про релігію єврейського народу?

Література [I – 2; 5; 7; 16; 19–26; 31; 33; 34;
II – 7–9; 21; 25; 30; 34–37; 39; 44; 46; 47; 49; 59]

Тема 4. Світові релігії: буддизм, іслам, християнство

1. Що Ви знаєте про виникнення буддизму?
2. Що Ви знаєте про засновника буддизму Сіддхартхи Гаутами?
3. Що Ви можете сказати про буддійське віровчення і культ?
4. Які відмінності існують між хінаяною і махаяною?
5. Охарактеризуйте чань-буддизм і ламаїзм.
6. Виникнення і поширення ісламу.
7. Що Ви знаєте про життєдіяльність пророка Мухаммеда?
8. Охарактеризуйте основні напрями в ісламі.
9. Іслам як основа соціокультурної єдності народів.
10. Суспільно-історичні умови виникнення і поширення християнства.
11. Що Ви знаєте про Ісуса Христа?
12. У чому полягає специфіка християнського віровчення і культу?
13. Спільне і відмінне у християнстві та іудаїзмі.

14. Перетворення християнства в державну релігію Римської імперії.
15. Православ'я як різновид християнства.
16. Що Ви знаєте про католицизм?
17. Протестантизм, дайте характеристику основних його напрямів.
Література [I – 2; 3–5; 7–22; 24; 25; 28; 31–34; II – 1; 2; 8–10; 12–14; 17–19; 27–29; 31; 34; 44; 48; 50; 51; 57; 62–65; 67; 68]

Тема 5. Розвиток і сучасний стан релігійних організацій в Україні

1. Причини виникнення новітніх релігійних течій (НРТ).
2. Що Ви знаєте про діяльність НРТ в Україні?
3. Секуляризація та атеїзм як соціально-історичні явища.
4. Дохристиянські вірування українського народу.
5. Хрещення Русі.
6. Історія християнських церковних організацій в Україні.
7. Розкажіть про Українську православну церкву.
8. Українська автокефальна православна церква.
9. Українська греко-католицька церква.
10. Яким, на Вашу думку, є сучасний стан релігій в Україні?
11. Що Вам відомо про історію формування уявлень про свободу совісті?
12. Ззаконодавче забезпечення свободи совісті в сучасній Україні.
13. Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що діалог і співпраця віруючих і невіруючих є єдино можливим шляхом вирішення релігійних проблем в Україні і в світі? Аргументуйте Вашу відповідь.
Література [I – 1; 2; 6; 7; 16; 19–26; 31; 33; 34; II – 4; 6–9; 15–18; 20–22; 26; 27; 29; 32; 34; 42; 52–54; 58–60; 64]

Форма опрацювання тем: скласти конспект відповідей на питання.

ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

Вимоги до виконання рефератів

1. Актуальність теми. Актуальність у перекладі з латинської означає важливість, практичну значущість проблеми, що розгля-

дається. Наукова робота претендує на ту чи іншу міру актуальності тоді, коли тема важлива та суттєва.

2. Достатній теоретичний рівень. Ця вимога означає, що студент повинен розкрити тему реферату на сучасному рівні розвитку релігієзнавства, використовуючи такі підходи й наукові знання, що пояснюють різні явища і події у суспільстві. Крім того, студент повинен повно розкрити основні поняття і терміни, що стосуються проблеми реферативної роботи, залучаючи у зміст матеріалу тільки об'єктивні факти і реальні практичні приклади.

3. Дослідницький характер. У реферативній роботі повинні міститись елементи дослідження:

- вивчення достатньої кількості джерел (книг, журнальних статей та інших розробок) вітчизняних і зарубіжних авторів;
- систематизація та аналіз різних думок і підходів, формування власної точки зору на проблему;
- порівняння теоретичних поглядів різних вчених, розробка висновків, рекомендацій.

4. Грамотність оформлення. Це важлива вимога до реферату, яка підвищує його якість. У роботі не повинно бути граматичних і стилістичних помилок. Необхідно дотримуватись правил цитування, оформлення зносок, списку літератури. Крім того, виконання цієї вимоги виховує у студента культуру оформлення наукових праць, яка може знадобитись у майбутній практичній діяльності.

Основні етапи підготовки наукової роботи

Реферативна робота здійснюється поетапно. На першому етапі вибираємо тему, відбувається консультація з викладачем щодо змісту, оформлення, підбору літератури.

Другий етап полягає в самостійному вивченні літератури з вибраної теми. На основі вивчених джерел відпрацьовується приблизний план реферативної роботи, за яким пишеться сама робота. Зміст плану, формулювання питань можуть уточнюватись у процесі роботи над текстом реферату.

Третій етап – написання тексту і оформлення реферату.

1. Вибір теми реферату

Тематика реферативних робіт визначається змістом курсу “Релігієзнавство”, розробляється і затверджується кафедрою.

Тема реферативної роботи має викликати інтерес у студента і сприяти максимальному використанню здобутих знань і практичного досвіду. Слід зауважити, що студент має право запропонувати

свою тему реферату, але при цьому має обґрунтувати викладачу доцільність такої розробки.

2. Формулювання мети та основних завдань реферату

Залежно від того, наскільки зрозуміло і точно сформульовано мету роботи, настільки вдалими будуть її основні завдання, план, організація виконання, стиль викладу.

Правильне визначення мети роботи дасть змогу студенту відокремити в ній суттєве, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, уникати загальних міркувань; мета має бути відображена певною мірою у назві реферату і у назвах основних розділів.

3. Складання плану реферативної роботи

На початку підготовки реферату студенту необхідно ознайомитися зі змістом наукових публікацій за темою і скласти розгорнутий план із зазначенням основних розділів і підрозділів роботи, який потрібно узгодити з керівником.

План наукової роботи — це відбиття структури, під якою розуміється порядок компонування і взаємозв'язок окремих частин.

Виконані розділи роботи студент подає на розгляд керівнику, після чого уточнює, доповнює, доопрацьовує.

4. Виклад матеріалу реферату

Роботу студент повинен викладати послідовно, логічно взаємопов'язуючи окремі його частини, повністю розкриваючи тему роботи. Для цього слід опрацювати сучасні теоретичні та методичні розробки, розглянути і творчо осмислити наукову літературу та періодичні видання, визначити своє ставлення до дискусійних питань теми. На основі аналізу даних, особистих вражень та узагальнень потрібно зробити необхідні висновки.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Релігія як предмет наукового аналізу.
2. Структура сучасних релігій.
3. Функції і роль релігій у суспільстві.
4. Походження і первісні форми релігії.
5. Специфіка ідолопоклонства як первісної форми вірувань.
6. Магія: минуле й сучасність.
7. Релігії у Стародавній Індії і сучасні форми індуїзму.
8. Релігії у Стародавньому Китаї.
9. Релігії Стародавньої Греції і Стародавнього Риму.

10. Іудаїзм — релігія єврейського народу.
11. Виникнення і еволюція християнства.
12. Православ'я як різновид християнства.
13. Міфологія і вірування прадавніх слов'ян.
14. Особливості віровчення і культу католицизму.
15. Основні напрями в протестантизмі: їх віровчення і культ.
16. Віровчення і культ у буддизмі.
17. Особливості мусульманського віровчення і культу.
18. Сучасні нетрадиційні культу.
19. Основні напрями релігійної філософії.
20. Секуляризація і вільнодумство у західноєвропейській культурі.
21. Сучасний стан іудаїзму в Україні.
22. Новітні релігійні течії.
23. Кришнаїти; хто вони?
24. Феномен “Білого братства”.
25. Сучасний екуменічний рух.
26. Релігія і астрологія.
27. Релігія і магія.
28. Свобода совісті.
29. Українське законодавство про релігійні організації.
30. Діалог віруючих і невіруючих — основа формування світського характеру української держави.

ТЕСТИ

Тема 1. Релігія як суспільне явище і складова духовної культури

1. Наукові теорії походження релігії:

- а) традиційна;
- б) анімістична;
- в) академічний теїзм.

2. Теологічні теорії походження релігії:

- а) теїстична;
- б) міфологічна;
- в) психологічна.

3. Віра в єдиного бога:

- а) політеїзм;
- б) монотеїзм;
- в) генотеїзм.

4. Багатобожжя:

- а) генотеїзм;
- б) монотеїзм;
- в) політеїзм.

5. Відповідне світосприйняття та певна сфера життя людини. Перекладається з латини як благочестя, святиня, предмет культу:

- а) анафема;
- б) енцикліка;
- в) релігія;
- г) індульгенція.

6. Вербальне звертання людини до об'єкта своєї віри:

- а) молитва;
- б) омовіння;
- в) теологія.

7. Вибрати типи релігійних організацій:

- а) деномінація;
- б) паперть;
- в) церква;
- г) секта;
- д) ризниця;
- е) харизматичний культ.

Тема 2. Ранні форми релігії. Релігійні системи стародавніх суспільств

1. Вірування в існування душі, духів:

- а) тотемізм;
- б) анімізм;
- в) фетишизм.

2. Вірування в магічні властивості предметів:

- а) анімізм;
- б) магія;
- в) фетишизм.

3. Вірування у спорідненість людини з тваринним світом:

- а) магія;
- б) тотемізм;
- в) анімізм.

4. Комплекс ритуальних обрядів, що мають на меті вплив на надприродні сили для отримання матеріальних результатів:

- а) тотемізм;
- б) магія;
- в) фетишизм.

5. Система гадань і передбачень, близьких до магії і заснованих на магічних принципах:

- а) міфологія;
- б) неоліт;
- в) мантика.

6. Шумеро-вавилонський пантеон богів належить до релігійної системи:

- а) Стародавнього Єгипту;
- б) Стародавнього Межиріччя;
- в) Стародавньої Греції.

7. Богинею любові і родючості у Межиріччі була:

- а) Іштар;
- б) Калі;
- в) Венера.

8. Боги сонця в Стародавньому Єгипті:

- а) Амон;
- б) Зевс;
- в) Атон;
- г) Осіріс;
- д) Ра;
- е) Гор.

9. Богиня краси Олімпійського пантеону в Стародавній Греції:

- а) Венера;
- б) Афродіта;
- в) Ізіда.

10. Бог війни у пантеоні богів Стародавнього Риму:

- а) Арес;
- б) Перун;
- в) Марс.

11. Визначте богів язичницького пантеону стародавніх слов'ян:

- а) Гор;
- б) Перун;
- в) Мокош;
- г) Мара;
- д) Сварог;
- е) Вішну;
- є) Дажбог.

Тема 3. Релігії Індії. Буддизм

1. Тричленна модель Універсуму у давньоіндійській релігійній філософії називається:

- а) Тримурті;
- б) Лока;
- в) Трипітака.

2. Індивідуальне духовне начало в людині, його сокровенна сутність, позатілесна сутність:

- а) Сансара;
- б) Брахман;
- в) Атман.

3. Абсолют як єдина сутність, основа і причина світу:

- а) Брахман;
- б) Ригведа;
- в) Атман.

4. Кругообіг буття, переродження індивіда, втілення Атмана у нових тілесних оболонках:

- а) Вашвакарман;
- б) Сансара;
- в) Карма.

5. Сукупність добрих і злих вчинків душі за всі періоди її переродження:

- а) Карма;
- б) Вішну;
- в) Варна.

6. Комплекс етичних заповідей, що відображають загально-людські цінності – прагнення до істини, правильну поведінку, чистоту, незлобивість тощо:

- а) Мокша;
- б) Шива;
- в) Дарма.

7. Незавдання шкоди живим істотам:

- а) Нірвана;
- б) Ахімса;
- в) Брахман.

8. З'єднання Брахмана і Атмана, досягнення найвищого блаженства:

- а) Ахімса;
- б) Карма;
- в) Мокша.

9. Тріада головних богів індуїзму називається:

- а) Трипітака;
- б) Тримурті;
- в) Упанішади.

10. Тріаду головних богів індуїзму становлять:

- а) Брахма;
- б) Савітар;
- в) Мітра;
- г) Вішну;
- д) Шива;
- е) Індра.

11. Назви варн у стародавній Індії:

- а) Дхарми;
- б) Брахмани;
- в) Шудри;
- г) Карми;
- д) Вайшії;
- е) Марути;
- є) Хуррити;
- ж) Кшатрії.

12. Світське ім'я Будди:

- а) Джавахарлал Неру;
- б) Бхагават Гіта;
- в) Сідхартха Гаутама;
- г) Махатма Ганді.

13. Як називається буддійська книга, назва якої перекладається як “три кошики мудрості”:

- а) Тримурті;
- б) Трипітака;
- в) Коани.

14. Визначте течії буддизму:

- а) Джайнізм;
- б) Махаяна;
- в) Шіїзм;
- г) Сунізм;
- д) Хінаяна;
- е) Крішнаїзм.

Тема 4. Релігії Китаю та Японії

1. Вище божество, першопочаток давньокитайської релігійної філософії:

- а) земля;
- б) небо;
- в) повітря.

2. Верховне божество, першопредок давньокитайської релігійної філософії:

- а) Индра;
- б) Шанді;
- в) Будда.

3. Чжоуська концепція поєднання чоловічого і жіночого початків:

- а) Тянь-ся;
- б) Тянь-цзи;
- в) Ін-ян.

4. Виберіть п'ять елементів концепції “усинь”:

- а) вода;
- б) земля;
- в) квітка;

- г) небо;
- д) метал;
- е) дерево;
- є) вогонь;
- ж) камінь.

5. Концепція загального закону, вищої істини і справедливості:

- а) концепція Дао;
- б) концепція Брахма;
- в) концепція Усинь.

6. Священна книга конфуціанства:

- а) Біблія;
- б) Тринадцятикнижжя;
- в) Трипітака.

7. Визначте книги із “Тринадцятикнижжя”:

- а) “Буття”;
- б) “Сяо-цзин”;
- в) “І цзин”;
- г) “Да-сюе”;
- д) “Левіт”;
- е) “Рамаіана”;
- є) “Чжоу-лі”;
- ж) “І лі”.

8. Ідеал благородної людини за Конфуцієм:

- а) Цзюнь-цзи;
- б) І-цзи;
- в) Ши-цзи;
- г) Ерь-я.

9. Які з цих висловів належать Конфуцію:

- а) “Влада сама по собі — це лише бронза без золота”;
- б) “Сім’я — це маленька держава, держава — це велика сім’я”;
- в) “Так багато на світі горя! Люди, будьте взаємно красивими!”;
- г) “Управління народом — справа благородних мужів, а справа народу — підкорення благородним мужам”;
- д) “Чужій руці в чортополосі місце”;
- е) “Жити гідно — це значить ретельно, до дрібниць виконувати заповіти предків”.

10. Основоположником філософії даосизму вважається:

- а) Сидхартха Гаутама;
- б) Лао-цзи;
- в) Кунг-фу-цзи.

11. Трактат філософії даосизму:

- а) Норми Лі;
- б) Дао-де цзин;
- в) Танах.

12. Національна релігія Японії:

- а) християнство;
- б) сікхізм;
- в) синтоїзм.

13. Які з перелічених божеств належать до пантеону богів синтоїзму:

- а) Аматерасу;
- б) Зевс;
- в) Ідзанагі;
- г) Сварог;
- д) Ідзанамі.

14. Японська форма буддизму:

- а) Чань-буддизм;
- б) Дзен-буддизм;
- в) Ламаїзм.

Тема 5. Релігії Близького Сходу. Іудаїзм

1. Національна релігія, що проголошує богообраність свого народу:

- а) християнство;
- б) іудаїзм;
- в) іслам.

2. Споруда, що була збудована в X ст. до н. е. за наказом царя Соломона, мала назву:

- а) Єрусалимський храм;
- б) Синагога;
- в) Храм Артеміді.

3. Канонічним джерелом іудаїзму є:

- а) Тора;
- б) Новий Заповіт;
- в) Конституція.

4. До п'ятикнижжя Мойсея належать книги:

- а) Буття;
- б) Євангеліє;
- в) Числа;
- г) Апокаліпсис;
- д) Вихід;
- е) Левіт;
- є) Послання Іуди;
- ж) Повторення Закону.

5. До іудейських книг Біблії належать:

- а) Діяння Апостолів;
- б) Книга Екклесіяста;
- в) Притчі Соломона;
- г) Послання Іуди;
- д) Плач Єремії;
- е) Откровення Іоана Богослова;
- є) Книга Ісуса Навіна;
- ж) Книга Іова.

6. Молитовний будинок діаспорного іудаїзму:

- а) зікурат;
- б) піраміда;
- в) синагога;
- г) ступа.

7. Іудейський священнослужитель:

- а) митрополит;
- б) шаман;
- в) рабин;
- г) ієрей.

8. Загальне зібрання релігійних законів діаспорного іудаїзму називають:

- а) Талмуд;
- б) Писання;
- в) Пророки;
- г) Книга Псалмів.

9. Монотеїстичну реформу в іудаїзмі запровадив:

- а) Цар Соломон у 910 р. до н. е.;
- б) Цар Давид у 898 р. до н. е.;
- в) Цар Іосія у 622 р. до н. е.

Тема 6. Християнство. Історія та сучасність

1. Джерела формування Античного християнства:

- а) релігійно-філософські ідеї іудаїзму;
- б) раціоналістична філософія Китаю;
- в) аскетичні ідеї Філона Александрійського;
- г) філософські вчення Сенеки;
- д) ідеї кумранських общин;
- е) релігійні вірування східних народів Римської імперії;
- є) культова практика ламаїзму;
- ж) етичні норми дзен-буддизму.

2. Канонічним джерелом раннього християнства вважається:

- а) Тринадцятикнижжя;
- б) Апокаліпсис Іоана Богослова;
- в) Махабхарата;
- г) Танах.

3. Виберіть з нижче наведених назв книги Нового Заповіту:

- а) Євангеліє від Марка;
- б) Одкровення Іоана Богослова;
- в) Євангеліє від Фоми;
- г) Книга Екклесіаста;
- д) Євангеліє від Матфея;
- е) Книга Царств;
- є) Євангеліє від Луки;
- ж) Норми Сяо.

4. Вкажіть ознаки, притаманні християнству:

- а) народно-національна релігія;
- б) світова релігія;
- в) монотеїзм;
- г) політеїзм;
- д) зооморфізм;
- е) наднаціональність;
- є) релігійна система;
- ж) первісне вірування.

5. У IV ст. християнство стає державною релігією:

- а) Індії;
- б) Римської імперії;
- в) Греції.

6. Які з перерічених патріархій утворилися на території Римської імперії в I–V ст.:

- а) Російська;
- б) Константинопольська;
- в) Римська;
- г) Антиохійська;
- д) Єрусалимська;
- е) Александрійська;
- є) Українська.

7. Перший Вселенський собор відбувся:

- а) у 511 р. у м. Рим;
- б) у 325 р. у м. Нікея;
- в) у 713 р. у м. Константинополь.

8. До християнських таїнств, як до найважливіших елементів християнської обрядовості належать:

- а) чудо творення;
- б) хрещення;
- в) ушанування Діви Марії;
- г) миропомазання;
- д) жертвоприношення;
- е) причастя;
- є) шлюб;
- ж) священство;
- з) покаяння;
- и) маслосвяття (соборування);
- і) паломництво.

9. У 1054 р. відбувся розкол християнства на:

- а) англіканство;
- б) католицизм;
- в) протестантизм;
- г) православ'я;
- д) лютеранство.

10. Східна гілка християнства, що утворилася після розколу 1054 р., яка не має єдиного центру:

- а) католицизм;
- б) лютеранство;
- в) православ'я;
- г) протестантизм.

11. Релігійна держава Ватикан є центром:

- а) церкви Христа;
- б) православ'я;
- в) конфуціанства;
- г) католицизму.

12. Як наслідок реформації християнства у XVI ст. виникає:

- а) церква саєнтології;
- б) протестантизм;
- в) православ'я.

13. Виберіть неправильні відповіді. Статус Вселенської православної церкви мають:

- а) Константинопольська;
- б) Александрійська;
- в) Антиохійська;
- г) Українська;
- д) Єрусалимська;
- е) Грузинська;
- є) Сербська;
- ж) Іранська;
- з) Румунська;
- и) Болгарська;
- і) Кіпрська;
- ї) Грецька;
- к) Албанська;
- л) Польська;
- м) Чехословацька;
- н) Автокефальна православна церква Америки;
- о) Російська;
- п) Індійська.

14. Загальна назва вищих сановників у православній церкві:

- а) Аллах;
- б) абат;
- в) архієрей.

15. Титул настоятеля монастиря в католицькій церкві:

- а) абат;
- б) архімандрит;
- в) аналой.

16. Хвалебний приспів у християнському богослужінні, запозичений у древніх євреїв:

- а) алілуя;
- б) ектенія;
- в) аум.

17. Слово, яке є закінченням християнської молитви:

- а) ом;
- б) намаз;
- в) амінь.

18. Вища церковна кара в християнстві, відлучення від церкви, виключення з громади віруючих:

- а) аналой;
- б) анафема;
- в) беатифікація.

19. Твори ранньохристиянської та іудейської літератури, що тісно пов'язані з канонічними християнськими книгами:

- а) апокрифи;
- б) брахмани — коментарі;
- в) єпитимія.

20. Найвищий сановник (понтифік) Римо-католицької церкви:

- а) вікарій;
- б) Папа Римський;
- в) ігумен.

21. Основне положення віровчення, яке визнається незаперечною істиною, не підлягає критиці:

- а) догмат;
- б) конклав;
- в) панагія.

22. Послання Папи Римського до духовенства, віруючих, присвячені найважливішим соціально-політичним, релігійним і моральним питанням:

- а) ектенія;
- б) енцикліка;
- в) єпархія.

23. Папська грамота, яка давала віруючим відпущення гріхів:

- а) ініціація;
- б) індульгенція;
- в) ієрархія.

24. Судова установа католицької церкви створена у XIII ст. для боротьби з єретиками:

- а) капела;
- б) єпархія;
- в) інквізиція.

25. Роз'яснення вчення християнської церкви:

- а) катехізіс;
- б) конгрегація;
- в) капелан.

26. Зібрання кардиналів для обрання нового папи:

- а) конкордат;
- б) конклав;
- в) конфірмація.

27. Глава великої єпархії, що входить до складу священного синоду на правах його постійного члена:

- а) мулла;
- б) муфтій;
- в) митрополит.

28. Керівник громади в деяких протестантських церквах, який обирається із числа активних віруючих:

- а) прелат;
- б) пресвітер;
- в) причетник.

29. Церковний обряд у християнстві, який здійснюється при посвяченні у чернецтво:

- а) прозеліт;
- б) постриг;
- в) пріор.

30. Обітниця відмови від шлюбу, яку приймають католицькі священники і православні монахи:

- а) цензура;
- б) цадик;
- в) целібат.

31. Назва сукупності центральних установ Ватикану для управління католицькою церквою:

- а) курія;
- б) конкордат;
- в) крилас.

32. Назва великих православних чоловічих монастирів, центрів розповсюдження релігійної ідеології та паломницьтв:

- а) лама;
- б) легат;
- в) лавра.

33. Встановлене християнською церквою правило, яке не підлягає сумніву:

- а) канон;
- б) панагія;
- в) синод.

Тема 7. Іслам. Історія та сучасність

1. Виберіть слова, що є синонімами до слова “іслам”:

- а) хасидизм;
- б) мусульманство;
- в) глосолалія;
- г) магометанство;
- д) патрологія.

2. Визначте “п’ять стовпів віри” в ісламі:

- а) віра в єдиного бога;
- б) миропомазання;
- в) молитва;
- г) хрещення;
- д) піст;
- е) чернецтво;
- є) паломництво;
- ж) милостиня.

3. Канонічними джерелами ісламу є:

- а) Танах;
- б) Коран;
- в) Суна;
- г) Біблія;
- д) Махабхарата.

4. До загальних мусульманських свят належать:

- а) Різдво Христове;
- б) Курбан-байрам;
- в) Пейсах;
- г) Ураза-байрам;
- д) Водохреща;
- е) Мірадж.

5. Служитель культу в ісламі:

- а) мулла;
- б) диякон;
- в) абат.

6. Великий піст в ісламі, який триває місяць:

- а) джихад;
- б) Рамазан;
- в) газават.

7. Культова споруда, молитовний будинок в ісламі:

- а) саум;
- б) мечеть;
- в) хадж.

8. Паломництво до Мекки, яке зобов'язаний раз у житті здійснити кожен мусульманин:

- а) ураза;
- б) джихад;
- в) хадж.

9. Ім'я єдиного бога в ісламі:

- а) Яхве;
- б) Аллах;
- в) Хадис.

10. Фантастичний образ сатани, злого духу в ісламі:

- а) шейх;
- б) шайтан;
- в) шах сей.

11. Зібрання законів ісламу, складених на основі Корану і Суні.

- а) Шаріат;
- б) Шейх;
- в) Цадик.

12. Духовна особа в ісламі, керівники духовних управлінь мусульман:

- а) митрополит;
- б) нунцій;
- в) муфтії.

13. П'ятиразова щоденна молитва у мусульман:

- а) обідня;
- б) намаз;
- в) мулла.

14. Релігійна ісламська школа, розташована в мечеті або при мечеті:

- а) махді;
- б) медресе;
- в) семінарія.

15. Які з перерахованих назв є назвами течій в ісламі:

- а) суніти;
- б) шиїти;
- в) хасиди;
- г) імамїти;
- д) сикхи.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Контрольні питання

Перша група

Варіант 1

1. Що є предметом дослідження релігієзнавства?
2. Особливості релігійного культу.
3. Концепція прамонотеїзму (первинного монотеїзму).
4. Охарактеризуйте індуїзм.
5. Специфіка християнського віровчення і культу.

Варіант 2

1. Охарактеризуйте основні підходи до пояснення релігійних явищ.
2. Які типи релігійних організацій існують у сучасному світі?

3. Чому значна частина вчених вважає, що релігія існує відтоді, як з'явилася людина сучасного типу (*homo sapiens*)?
4. Що Ви можете сказати про релігії Стародавнього Китаю?
5. Яким чином відбувалось перетворення християнства на державну релігію Римської імперії?

Варіант 3

1. Особливості наукових методів пізнання релігії.
2. Основні соціальні функції релігії.
3. Охарактеризуйте фетишизм, тотемізм, табу, анімізм як первинні форми релігії.
4. Спільне і відмінне у релігіях Стародавньої Греції і Риму.
5. Православ'я як різновид християнства.

Варіант 4

1. М. Вебер та Е. Дюркгейм про природу релігійних явищ.
2. Яким чином релігія може сприяти змінам у суспільстві?
3. Магія як єдність релігійної свідомості і практики.
4. Що ви знаєте про релігію єврейського народу (іудаїзм)?
5. Дайте характеристику католицизму.

Друга група

Варіант 1

1. Виникнення і розповсюдження буддизму.
2. Що Ви знаєте про життєдіяльність пророка Мухаммеда?
3. Що Ви знаєте про діяльність НРТ в Україні?
4. Які особливості має протестантська філософія і теологія?
5. Основні напрями у філософії буддизму.

Варіант 2

1. Засновник буддизму – Сіддхартха Гаутама.
2. Що Ви знаєте про виникнення і розповсюдження ісламу?
3. Охарактеризуйте основні напрями НРТ.
4. Католицька філософія і теологія.
5. Сакралізація як соціально-історичне явище.

Варіант 3

1. Буддійське віровчення і культ.
2. Охарактеризуйте основні напрями в ісламі.
3. Причини виникнення НРТ.
4. Православна філософія і теологія.
5. Яка доля секуляризації і атеїзму у сучасному суспільстві?

Варіант 4

1. Охарактеризуйте чань-буддизм і ламаїзм.
2. Особливості віровчення і культу ісламу.
3. Особливості і класифікація нетрадиційних культів.
4. Надконфесійна релігійна синкретична філософія.
5. Що Ви знаєте про мусульманську філософію і теологію?

Модульна контрольна робота з “Релігієзнавства”

Варіант I

1. Предмет наукового релігієзнавства.
2. Специфіка віровчення і культу п'ятдесятництва як однієї з пізніх форм протестантизму.
3. Тест. *Які Ви знаєте форми первісних вірувань (можливі кілька варіантів відповідей):*
 - а) тотемізм;
 - б) індуїзм;
 - в) культ Богині-матері;
 - г) культ предків;
 - д) магія;
 - е) протестантизм;
 - є) рух Харе Крішна.

Варіант II

1. Релігійна філософія як історична форма релігієзнавства.
2. Віровчення і культ в буддизмі.
3. Тест. *Визначте з цього переліку функції релігії (можливі кілька варіантів відповідей):*
 - а) легітимізуюча;
 - б) культуруотворююча;
 - в) збагачуюча;
 - г) методологічна;

- д) ілюзорно-компенсаторна;
- е) соціально-інтегруюча;
- є) соціально-дезінтегративна.

Варіант III

1. Філософія релігії (пантеїзм, деїзм, атеїзм) як історична форма релігієзнавства.

2. Соціально-політичні причини виникнення ісламу.

3. Тест. *Основні форми сучасних релігійних організацій (можливі кілька варіантів відповідей):*

- а) секта;
- б) армія;
- в) харизматичний культ;
- г) церква;
- д) політична партія;
- е) деномінація;
- є) ашрам.

Варіант IV

1. Соціально-інтегруюча функція релігії.

2. Коран як священна книга мусульман.

3. Тест. *Що таке пантеїзм:*

- а) вчення про нескінченність світу;
- б) залучення до своєї віри інших людей;
- в) ототожнення Бога і природи;
- г) заперечення реального існування Бога;
- д) секта;
- е) вид східних єдиноборств;
- є) визнання реального існування багатьох богів.

Варіант V

1. Соціально-дезінтегруюча функція релігії.

2. Біблія як священна книга християнства.

3. Тест. *Що таке celibat:*

- а) вчення про нескінченність світу;
- б) війна за віру в ісламі;
- в) ототожнення Бога і природи;
- г) заперечення реального існування Бога;
- д) безшлюбність духовенства в католицькій церкві;

- е) залучення до своєї віри інших людей;
- є) таїнство в християнстві.

Варіант VI

1. Глюозорно-компенсаторна функція релігії.
2. Причини першого великого розколу в християнстві. Виникнення двох течій: православ'я та католицизму.
3. Тест. *Що таке євхаристія:*
 - а) таїнство причастя в християнстві;
 - б) війна за віру в ісламі;
 - в) вчення про кінець світу;
 - г) заперечення реального існування Бога;
 - д) місіонерська діяльність;
 - е) залучення до своєї віри інших людей;
 - є) таїнство хрещення в християнстві.

Варіант VII

1. Фетишизм як рання форма релігії.
2. Соціально-етична та релігійна доктрина Кун-Цзи (Конфуція).
3. Тест. *Що таке політеїзм:*
 - а) таїнство причастя в християнстві;
 - б) віра в існування одного Бога-творця світу;
 - в) вчення про кінець світу;
 - г) заперечення реального існування Бога;
 - д) місіонерська діяльність;
 - е) віра в існування багатьох богів;
 - є) таїнство хрещення в християнстві.

Варіант VIII

1. Тотемізм і табу як ранні форми релігії.
2. Становлення християнства як державної релігії Римської імперії.
3. Тест. *Що таке есхатологія:*
 - а) таїнство причастя в християнстві;
 - б) спілкування з духами;
 - в) вчення про кінець світу;
 - г) заперечення реального існування Бога;
 - д) місіонерська діяльність;

- е) залучення до своєї віри інших людей;
- є) таїнство хрещення в християнстві.

Варіант ІХ

1. Анімізм як рання форма релігії.
2. Особливості організаційної структури, віровчення і культу в католицизмі.

3. Тест. *Що таке шаманізм:*

- а) свято в буддизмі;
- б) віра в пророків;
- в) вчення про кінець світу;
- г) віра в можливість реального спілкування людини з духами;
- д) місіонерська діяльність;
- е) сукупність ритуалів у християнстві;
- є) таїнство хрещення в християнстві.

Варіант Х

1. Магія як рання форма релігії.
2. Становлення іудаїзму як першої монотеїстичної релігії.

3. Тест. *Що таке монотеїзм:*

- а) таїнство причастя в християнстві;
- б) війна за віру в ісламі;
- в) вчення про кінець світу;
- г) заперечення реального існування Бога;
- д) місіонерська діяльність;
- е) залучення до своєї віри інших людей;
- є) віра в існування тільки одного єдиного Бога.

Варіант ХІ

1. Специфіка церкви як однієї з основних форм сучасних релігійних організацій.

2. Духовно-практична система даосизму.

3. Тест. *Як називають голову римо-католицької церкви (можливі кілька варіантів правильної відповіді):*

- а) патріарх;
- б) папа;
- в) шаман;
- г) понтифік;
- д) диякон;

- е) пресвітер;
- є) примас.

Варіант XII

1. Релігійна свідомість.
2. Специфіка віровчення і культу адвентизму як однієї з пізніх форм протестантизму.
3. Тест. *Що таке Рамазан:*
 - а) свято в буддизмі;
 - б) піст в ісламі;
 - в) свято в християнстві;
 - г) боротьба з невірними в ісламі;
 - д) релігійна проповідь;
 - е) імамат у шиїзмі;
 - є) свято в ісламі.

Варіант XIII

1. Основні релігійні детермінанти (причини, що зумовлюють існування релігій).
2. Специфіка віровчення і культу англіканства як ранньої форми протестантизму.
3. Тест. *Кого визнають авторами канонічних Євангелій (можливі кілька варіантів правильної відповіді):*
 - а) апостола Петра;
 - б) апостола Павла;
 - в) апостола Марка;
 - г) апостола Іоана;
 - д) апостола Якова;
 - е) апостола Матвія;
 - є) апостола Луку.

Варіант XIV

1. Культ предків як різновид первісних вірувань.
2. Специфіка віровчення і культу кальвінізму як ранньої форми протестантизму.
3. Тест. *Що таке газават:*
 - а) свято в буддизмі;
 - б) піст в ісламі;
 - в) свято в християнстві;

- г) священна війна з невірними в ісламі;
- д) релігійна проповідь;
- е) імамат у шиїзмі;
- є) свято в ісламі.

Варіант XV

1. Культ Богині-матері як різновид первісних вірувань.
2. Життєдіяльність засновника ісламу пророка Мухаммеда.
3. Тест. *Кого визнають авторами канонічних послань апостолів (можливі кілька варіантів правильної відповіді):*

- а) апостола Петра;
- б) апостола Павла;
- в) апостола Фому;
- г) апостола Іоана;
- д) апостола Якова;
- е) апостола Матвія;
- є) апостола Іуду.

Варіант XVI

1. Специфіка секти як однієї з основних форм сучасних релігійних організацій.
2. Ламаїзм як один з основних напрямів у буддизмі.
3. Тест. *Що таке шариат:*
 - а) основа правових відношень в ісламі, що ґрунтується на Корані;
 - б) піст в ісламі;
 - в) свято в християнстві;
 - г) священна війна з невірними в ісламі;
 - д) релігійна проповідь;
 - е) паломництво до святих місць в ісламі;
 - є) свято в ісламі.

Варіант XVII

1. Специфіка деномінації як однієї з основних форм сучасних релігійних організацій.
2. Хінаяна (тхеравада) як один з основних напрямів у буддизмі.
3. Тест. *Що означає слово "апокаліпсис":*
 - а) блага вість;
 - б) одкровення;
 - в) проповідь;
 - г) воскресіння;

- д) захист віровчення;
- е) спасіння;
- є) блукання.

Варіант XVIII

1. Специфіка харизматичного культу як однієї з основних форм сучасних релігійних організацій.

2. Які Ви знаєте легенди про життя засновника буддизму (Сіддхартхи Гаутами).

3. Тест. *Що таке хадж:*

- а) основа правових складових в ісламі, що ґрунтується на Корані;
- б) піст в ісламі;
- в) свято в християнстві;
- г) священна війна з невірними в ісламі;
- д) релігійна проповідь;
- е) паломництво до святих місць в ісламі;
- є) свято в ісламі.

Варіант XIX

1. Що Ви знаєте про шаманізм як форму первісних вірувань?

2. Соціально-історичні умови виникнення буддизму.

3. Тест. *Що означає слово “нірвана”:*

- а) блага звістка;
- б) одкровення;
- в) згасання;
- г) воскресіння;
- д) захист віровчення;
- е) переселення душі в нове тіло;
- є) блукання.

Варіант XX

1. Які Ви знаєте різновиди магії?

2. Формування християнського віровчення і культу. Вселенські собори.

3. Тест. *Що таке мірадж:*

- а) основа правових складових в ісламі, що ґрунтується на Корані;
- б) піст в ісламі;
- в) свято в християнстві;
- г) священна війна з невірними в ісламі;

- д) релігійна проповідь;
- е) паломництво до святих місць в ісламі;
- є) свято в ісламі.

Варіант XXI

1. Обряди та свята іудаїзму.
2. Специфіка організаційної структури, віровчення і культу православ'я.
3. Тест. *Як називається священна книга мусульман:*
 - а) Біблія;
 - б) Коран;
 - в) Веди;
 - г) Трипітака;
 - д) Авеста;
 - е) Талмуд;
 - є) Упанішади.

Варіант XXII

1. Які Ви знаєте магічні обряди?
2. Культ в ісламі.
3. Тест. *Що таке суна:*
 - а) община віруючих в ісламі;
 - б) піст в ісламі;
 - в) свято в християнстві;
 - г) збірка хадисів (розповідей про вчинки пророка Мухаммеда та його висловлювання) в ісламі;
 - д) релігійна проповідь у християнстві;
 - е) паломництво до святих місць в ісламі;
 - є) свято в ісламі.

Варіант XXIII

1. Священні книги іудаїзму.
2. Віровчення в ісламі.
3. Тест. *Як називається священна книга буддистів:*
 - а) Біблія;
 - б) Коран;
 - в) Веди;
 - г) Трипітака;
 - д) Авеста;

- е) Талмуд;
- є) Упанішади.

Варіант XXIV

1. Священні книги індуїзму.
2. Специфіка шиїзму як одного з основних напрямів ісламу.
3. Тест. *Назвіть богів релігії стародавніх єгиптян (можливі кілька варіантів відповідей):*

- а) Озирис;
- б) Вішну;
- в) Ахура-мазда;
- г) Ра;
- д) Ізида;
- е) Енкі;
- є) Сет.

Варіант XXV

1. Основні положення віровчення іудаїзму.
 2. Специфіка сунізму як одного з основних напрямів ісламу.
 3. Тест. *Що таке кібла:*
- а) община віруючих в ісламі;
 - б) напрям для молитви в ісламі;
 - в) свято в буддизмі;
 - г) збірка правових норм в ісламі;
 - д) релігійна проповідь у християнстві;
 - е) паломництво до святих місць в ісламі;
 - є) свято в ісламі.

Варіант XXVI

1. Теологія і богослов'я як історичні форми релігієзнавства.
 2. Чань (дзен) як один з основних напрямів у буддизмі.
 3. Тест. *Як називається священна книга християн:*
- а) Біблія;
 - б) Коран;
 - в) Веди;
 - г) Трипітака;
 - д) Авеста;
 - е) Талмуд;
 - є) Упанішади.

Варіант XXVII

1. Що Ви знаєте про специфіку харизматичного культу як одного з видів релігійних організацій?

2. Соціально-історичні передумови виникнення та ідейні джерела християнства.

3. Тест. *Назвіть богів релігії стародавніх мешканців Месопотамії (можливі кілька варіантів відповідей):*

- а) Енліль;
- б) Вішну;
- в) Іштар (Інанна);
- г) Ангро-манью;
- д) Ізида;
- е) Енкі;
- є) Ан.

Варіант XXVIII

1. Що Ви знаєте про релігію народів стародавньої Месопотамії?

2. Життєдіяльність засновника християнства Ісуса з Назарету (за євангеліями).

3. Тест. *Виберіть з переліку основні релігійні свята християн (можливі кілька варіантів відповідей):*

- а) Мірадж;
- б) Пасха;
- в) 1 січня (Новий рік);
- г) Різдво Христове;
- д) Навруз;
- е) Трійця (п'ятидесятниця);
- є) Холі.

Варіант XXIX

1. Основні положення віровчення індуїзму.

2. Специфіка віровчення і культу лютеранства як ранньої форми протестантизму.

3. Тест. *Що таке намаз (салят):*

- а) община віруючих в ісламі;
- б) піст в ісламі;
- в) щоденна п'ятиразова молитва в ісламі;

- г) збірка розповідей про вчинки Сіддхартхи Гаутами та його висловлювання;
- д) релігійна проповідь у християнстві;
- е) паломництво до святих місць в ісламі;
- є) свято в ісламі.

Варіант XXX

1. Обряди та свята індуїзму.
2. Специфіка віровчення і культу баптизму як однієї з пізніх форм протестантизму.
3. Тест. *Виберіть поняття, що становлять основу світогляду індуїстів і буддистів (можливі кілька варіантів відповідей):*
 - а) дхарма;
 - б) салат;
 - в) майя;
 - г) сансара;
 - д) атеїзм;
 - е) карма;
 - є) апокаліпсис.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет дослідження релігієзнавства.
2. Богословсько-теологічний і науковий аспекти пояснення релігії.
3. Специфіка філософського підходу до пояснення релігійних явищ.
4. М. Вебер і Е. Дюркгейм про релігійний феномен.
5. Детермінанти релігії.
6. Співвідношення раціональної й емоційної складової релігійної свідомості.
7. Особливості релігійного культуру.
8. Релігійна віра.
9. Типи релігійних організацій, що існують у сучасному світі.
10. Основні соціальні функції релігії.
11. Релігія як соціальний стабілізатор.
12. Релігія як причина змін у суспільстві.
13. Сутність богословсько-теологічного аспекту генезису релігії.
14. Концепція прамонотеїзму чи первинного монотеїзму.
15. Родоплемінні культури: їх історія, періодизація та класифікація.

16. Фетишизм як первинна форма релігії.
17. Тотемізм і табу як родоплеменні релігії.
18. Характеристика анімізму.
19. Магія, її різновиди.
20. Національні (етнічні) релігії.
21. Релігія Стародавнього Єгипту.
22. Релігії народів Месопотамії (шумерів, аккадійців, вавилонян).
23. Індуїзм.
24. Релігії Стародавнього Китаю.
25. Релігії Стародавньої Греції і Риму.
26. Особливості міфології та релігії елліністичної епохи.
27. Іудаїзм — релігія єврейського народу.
28. Іудаїзм та його богословська література.
29. Співвідношення християнства та іудаїзму.
30. Суспільно-історичні умови виникнення і поширення християнства.
31. Життєдіяльність Ісуса Христа як засновника християнства.
32. Специфіка християнського віровчення і культу.
33. Внутрішньоцерковна боротьба за ствердження християнського віровчення і культу.
34. Перетворення християнства в державну релігію Римської імперії.
35. Православ'я як різновид християнства.
36. Католицизм: історія і сучасність.
37. Протестантизм. Основні напрями в протестантизмі.
38. Біблія як основа віровчення християнства.
39. Свята у системі християнського культу.
40. Ведична література Стародавньої Індії.
41. Виникнення і розповсюдження буддизму.
42. Життєдіяльність засновника буддизму Сіддхартхи Гаутами.
43. Буддійське віровчення і культ.
44. Основні напрями в буддизмі.
45. Ламаїзм — особливий різновид буддизму.
46. Виникнення і розповсюдження ісламу.
47. Життєдіяльність пророка Мухаммеда.
48. Характеристика основних напрямів в ісламі.
49. Іслам як основа соціокультурної єдності народів.
50. Іслам і мусульманське право (шаріат).

51. Релігійні уявлення неслов'янських народів, що проживали на українських землях.
52. Дохристиянські вірування східних слов'ян.
53. Хрещення Русі.
54. Софійний характер християнства Русі.
55. Історія християнських церковних організацій в Україні.
56. Церква за тоталітарної доби.
57. Релігійні організації у сучасній українській державі.
58. Характеристика сучасного стану релігії в Україні.
59. Нетрадиційна релігійність в Україні.
60. Законодавче забезпечення свободи совісті в сучасній Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна (I)

1. *Конституція* України. — К., 1996.
2. *Академічне релігієзнавство: Підручник / За наук. ред. проф. А. Колодного.* — К., 2000.
3. *Біблія.* Книги Ветхого и Нового Завета. — Минск, 1993.
4. *Гараджа В. И.* Религиоведение. — М., 1995.
5. *Ершов А. А.* Религиоведение. — К., 1998.
6. *Закон України “Про свободу совісті, релігії і переконання” // Зб. док.* — К., 1996.
7. *Історія релігій мира.* Енциклопедія: В 2 т. — М., 1996.
8. *Калінін Ю. А., Харьковщентко Є. А.* Релігієзнавство. — К., 1997.
9. *Кислюк К. В., Кучер О. М.* Релігієзнавство. — К., 2004.
10. *Класики* мирового релігієзнавства. Антологія. — М., 1996. — Т. 1.
11. *Кривелев И.* История религии: В 2 т. — М., 1985.
12. *Коран.* — М., 1990.
13. *Лубський В. І.* Релігієзнавство: Підручник. — К., 1997.
14. *Мень А.* История религии. В поисках Пути, Истины и Жизни. — М., 2002.
15. *Миркина З. А., Померанц Г. С.* Великие религии мира. — М., 1995.
16. *Основы* религиоведения / Под ред. И. Н. Яблокова. — М., 1998.
17. *Павлов С. В., Мезенцев К. В.* Географія релігій. — К., 1998.
18. *Померанц Г., Миркина З.* Великие религии мира. — М., 2001.
19. *Радугин А. А.* Введение в религиоведение: Курс лекций. — М., 1996.

20. *Релігієзнавство* / За ред. М. М. Заковича. — К., 2000.
21. *Религиоведение: Учеб. пособие* / Под ред. И. Н. Яблокова. — М., 1998.
22. *Релігієзнавство: Підручник* / За ред. В. І. Лубського. — К., 2000.
23. *Релігієзнавство: Навч. посіб.* / За ред. С. А. Бублика. — К., 2000.
24. *Релігієзнавство: Навч. посіб.* — К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002.
25. *Релігієзнавчий словник (відповідні терміни)*. — К.: Четверта хвиля, 1996.
26. *Релігійна свобода: природа, правові і державні гарантії* // Щорічник. — К., 1999.
27. *Самыгин С. И., Нечипуренко В. Н., Полонская И. Н.* Религиоведение: социология и психология религии. — Ростов н/Д, 1996.
28. *Токарев С. А.* Религия в истории народов мира. — М., 1969.
29. *Токарев С. А.* Ранние формы религии. — М., 1990.
30. *Уринович Д. М.* Введение в религиоведение. — М., 1985.
31. *Ходькова Л. П.* Релігієзнавство. — Л., 2001.
32. *Чорний А. М.* Релігієзнавство. — К., 2003.
33. *Щёкин Г. В.* Религии мира. — К.: МАУП, 1995.
34. *Энциклопедия для детей*. — Т. 6. — Ч. 1, 2. Религии мира. — М., 2000.

Додаткова (II)

1. *Августин Бл.* Энхиридион, или О Вере, Надежде и Любви. — К., 1996.
2. *Амусин И. Д.* Кумранская община. — М., 1983.
3. *Анисимов А. Ф.* Этапы развития первобытной религии. — М., 1967.
4. *Бабій Ю. М.* Свобода совісті: філософсько-антропологічне та релігієзнавче осмислення. — К., 1994.
5. *Белла Р.* Социология религии // Американская социология. — М., 1972.
6. *Буркхардт Т.* Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы. — М., 1999.
7. *Бхактіведанта Свами Брахмапада А. Ч.* Бхагавад-Гіта як вона є. — Бхактіведанта бук траст, 1990.
8. *Васильев Л. С.* История Востока. — М., 1993.
9. *Васильев Л. С.* История религий Востока: Учеб. пособие. — М., 1989.

10. *Работы М. Вебера по социологии религии и культуре.* — М., 1991. — Вып. 1, 2.
11. *Гараджа В. И.* Социология религии. — М., 1996.
12. *Гильдебранд Д.* Сущность христианства. — СПб., 1998.
13. *Гностики* или О лжеименном знании. — К., 1996.
14. *Головащенко С.* История христианства: Курс лекций. — К., 1999.
15. *Гуревич П. С.* Нетрадиционные религии на Западе и восточные религиозные культы. — М., 1985.
16. *Державна ідеологія в сучасній Україні.* — К., 1995.
17. *Джемс У.* Многообразие религиозного опыта. — СПб., 1996.
18. *Дворкин А. Д.* Сектоведение. Тоталитарные секты. — Нижний Новгород, 2003.
19. *Добреньков В. И., Радугин А. А.* Христианская теология и революция. — М., 1990.
20. *Драгоманов М.* Борьба за духовную власть и свободу совести // *Вибране.* — К., 1991.
21. *Дулуман Е. К., Глушак А. С.* Введение христианства на Руси. — Симферополь, 1988.
22. *Єршиєв А. О.* Досвід соціологічних досліджень релігійності. — К., 1967.
23. *Закон Божий.* — М., 1991.
24. *Ислам: Энцикл. словарь.* — М., 1991.
25. *Иудаизм и христианство: Словарь.* — М., 1995.
26. *Історія православної церкви в Україні.* — К., 1997.
27. *Історія релігій в Україні: У 10 т.* — К., 1996–1999.
28. *Климович Л. И.* Книга о Коране, его происхождении и мифологии. — М., 1988.
29. *Колодний А. П., Яроцький П. І.* История религий в Украине. — К., 1999.
30. *Конфуций* Лунь юй. — Пекин, 1957.
31. *Кочетов А.* Буддизм. — М., 1983.
32. *Локк Дж.* Опыт о веротерпимости // *Сочинения: В 3 т.* — М., 1988. — Т. 3.
33. *Лубський В. І., Борис В. Д.* Мусульманське право: Курс лекцій. — К., 1997.
34. *Малерб М.* Религии человечества. — М.; СПб., 1997.
35. *Махабхарата-Рамаяна.* — М., 1974.
36. *Мень А.* Магизм и единобожие. — М., 2005.

37. *Мень А.* На пороге Нового Завета. — М., 2005.
38. *Мень А.* Сын человеческий. — М., 1991.
39. *Мень А.* У врат молчания. — М., 2005.
40. *Меррил С. Т.* Обзор Нового Завета. — М., 2000.
41. *Мифы народов мира: Энциклопедия: В 2 т.* — М. Сов. энцикл., 1992.
42. *На пути к свободе совести.* — М., 1989.
43. *Немировский А. И.* Мифы и легенды Древнего Востока. — М., 1994.
44. *Оргши В. П.* Античная философия и происхождение христианства. — Минск, 1986.
45. *Оккультизм и магия.* — Кировоград, 1991.
46. *Пилкингтон С. М.* Иудаизм. — М., 1998.
47. *Плачинда С.* Словник давньоукраїнської міфології. — К., 1993.
48. *Помазанский М.* Православное догматическое богословие. — Новосибирск; Рига, 1993.
49. *Радхакришнан С.* Индийская философия: В 2 т. — М., 1956.
50. *Ренан Э.* Евангелия. Второе поколение христианства. — М., 1991.
51. *Робертсон П.* Ответы на 200 Самых Важных Вопросов. — М., 1992.
52. *Свобода віровизнання. Церква і держава в Україні.* — К.: Право, 1996.
53. *Сучасна релігійна ситуація в Україні: стан, тенденції, прогнози / Відп. ред. П. І. Косуха.* — К., 1994.
54. *Тажуризіна З. А.* Идея свободомыслия в истории культуры. — М., 1987.
55. *Тейлор Э.* Первобытная культура. — М., 1980.
56. *Українська церква між Сходом і Заходом / Наук. ред. П. Яроцький.* — К., 1996.
57. *Учение Будды // Запад и Восток. Традиция и современность.* — М., 1993.
58. *Федорів Ю.* Історія Церкви в Україні. — Торонто, 1990.
59. *Филипович Л.* Етнологія релігії. — К., 2000.
60. *Фрейд З.* Психоанализ и религия. Культура. — М., 1991.
61. *Фрэзер Д. Д.* Золотая ветвь: исследование магии и религии. — 2-е изд. — М., 1980.
62. *Христианство: Словарь.* — М., 1994.

63. *Христианство*: Энцикл. слов.: В 3 т. / Под ред. С. С. Аверинцева. — М., 1998.
64. *Шуба О.* Релігія в етнонаціональному розвитку України. — К., 1997.
65. *Щёкин Г. В.* Социальная философия истории. — К., 1996.
66. *Элиаде М.* Шаманизм. Архаические техники экстаза. — К., 1996.
67. *Эррикер К.* Буддизм. — М., 2000.
68. *Юнг К. Р.* Архетип и символ. — М., 1992.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Релігієзнавство”	4
Вказівки до написання рефератів.....	6
Орієнтовна тематика рефератів	8
Тести	9
Підсумковий контроль знань студентів.....	25
Питання для самоконтролю	37
Список літератури.....	39

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерне верстання

А. Д. Вегеренко
С. М. Толкачова
М. М. Соколовська

Зам. № ВКЦ-3100

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП